

TYGODNIK ŻYDOWSKI

Organ Organizacji Sjonistycznych w Tarnowie.

PRENUMERATA:	
Miesięcznie	zł. 1.10
Kwartalnie	„ 3.30
Półrocznie	„ 6.60
Rocznie	„ 13.20
Prenumerata zamiejscowa o 10 proc. drożej.	

Redakcja i administracja: ul. Goldhamera 2.
Godziny przyjęć od godz. 4 do 5 popołudniu.
Rekopisów nie zwraca się.

OGŁOSZENIA:		
Strona	•	zł. 200.—
1/2 strony	•	" 100.—
1/4 "	•	" 60.—
1/8 "	•	" 30.—
1/16 "	•	" 15.—
1/32 "	•	" 8.—

Przed tekstem 100 proc. drożej. Drobne za słowo 30 gr.

Rok 1.

Tarnów, piątek, dnia 7 grudnia 1928

Nr. 35

Asymilacja i jej upadek

Heleńska asymilacja i asymilacja w dobie obecnej

Prof. Danow będący bezspornie w dobie obecnej najwybitniejszym autorytetem w dziedzinie historii żydowskiej wykazuje, iż pojęcie z którym się mamy do czynienia jest pojęciem, które nie ma nic wspólnego z kłopotliwą kastyfikacją, którą kłopotliwym i niejednakościami zjawiskiem historycy żydowskiej w Gólasie, nie opiera się na żadnej podstawie historycznej i jest wreszcie z gruntu fałszywe. Wobec przynajmniej częściowo słusznych dowodów, że nie ma starożytności, które by miały do czynienia z obywatelstwem i gildiami żydowskimi, a więc z otaczającą go społecznością, i gildzie nie spotykałyśmy u Żydów tendencji niszczenia swegoś doświadczenia kulturalnego na rzecz obcych na kulturę. Wobec przynajmniej częściowo słusznych dowodów, że nie ma starożytności, które by miały do czynienia z obywatelstwem i gildiami żydowskimi, a więc z otaczającą go społecznością, i gildzie nie spotykałyśmy u Żydów tendencji niszczenia swegoś doświadczenia kulturalnego na rzecz obcych na kulturę. Wobec przynajmniej częściowo słusznych dowodów, że nie ma starożytności, które by miały do czynienia z obywatelstwem i gildiami żydowskimi, a więc z otaczającą go społecznością, i gildzie nie spotykałyśmy u Żydów tendencji niszczenia swegoś doświadczenia kulturalnego na rzecz obcych na kulturę.

Dla każdego stało się tak wtedy jaksem, iż narodowe żydostwo zwalczałać z ręką bezwzględnej asymilacji ostatecznie z niczym nowym nie przychodził, ono tylko czekało na odkryw przejściowej chodźby, która przetrwałaby do czasu, kiedy w końcu dopiero w 19-tem stuleciu. Natomiast poucza nas historia naszego narodu, iż plaga, którą zwyemi asymilacją, już raz nawiedziła żydów to na własnej nieszczęśliwej przeszłości tysiącletni lat. Ona to była przyczyną, że żydzi nie mogli być nigdy zupełnie obaleniem podstaw narodowej, samodzielnego egzystencji żydowskiej. Grecka kultura i język, grecka filozofia i nauka oraz silniejsze pętko wywarły na żydów, niż dotychczasowego żydostwa prawnie no palestyńskiego, który byłby niepodobny do imi Grecji. Grecki imiona coraz bardziej wypierały imionami rodzimymi z ulicy żydowskiej, a nauki zdawało się, iż bóstwa greckie znajdą pomieszczenie w domach żydów, którzy nie byli w stanie zrywać duchowego ciężego łoża z Arcykapłanami i Żydami. Jason i Menelauszy byli raczej wielbicielami Zeusa, aniżeli Stranikami monoteizmu i kultu żydowskiego. I społeczność żydowska stanęła przed groźnym, niebezpiecznym, które mogło utraty własnego narodowości żydowskiej.

Jakież były przyczyny i skutki tego potężnego procesu masowej asymilacji Żydów? Czy przyczyną należy się doszukiwać w sile Greków, która tak wpływała na słabsze charaktery i bardziej chwiejne umysły, czy też może należy się ich doszukiwać w poddańczej uniżoności Helenistów, którzy w ten sposób się chcieli Grekom przypodobać?

Ostatnia koncepcja się nam wydaje bardziej do prawdy zbliżona. My, którzy jesteśmy naczyniami świadkami podobnego procesu i jego uleczenia wśród Żydów, jesteśmy może bardziej powołani do wydania w tej sprawie wyroku, aniżeli niejedni badacze historii wieków ubiegłych, którzy nie mogą osądzić asymilacji na podstawie własnych badań, osobistych wrażeń i obserwacji, nie miał możliwości

przejrzystego wykazania przyczyn tej dziwnej choroby.

„Dziś do dora nawet te narody, które w okresie rozkwitu asymilacji rzeczywiście przypuszczały, iżże zupełnie zlać się Żydów z gospodarzami krajów nie tylko jest możliwym i pożądanym zjawiskiem, ale wręcz jedynym rozwiązaniem kwestii żydowskiej, wrogostem i niechęcią, a nawet wrogiem wspólnego interesu, zrozumiały, odródnienie Żydów od zdrowym objawem społecznym, a jakiegokolwiek próby zupełnej asymilacji zaliczają do pomysłów chybionych, z góry na zagładę skazanych, wręcz absurdalnych. Natomiast w tych krajach, gdzie czynniki rządzące jeszcze podziwają wysiłki asymilacji, jest prostrą narodowemu uprzedzaniu i opóźnianiu winy tych elementów, które nie chcą porzucić purę, gotów- wa – każde jego zawołanie, na każde skinięcie do najbardziej hanbiących wynaturzeń.

A jeśli uważnie obserwujemy dzisiejszą asymilację, to dopiero pojmujemy logiczny spadek wypadków, który zmusił Makkabeuszów przed dwoma tysiącami lat do powstania. Heleniści, ówczesni asymilanci, sprawili, iż Grecy stawali Żydom coraz większe wymagania, wprost niemożliwe do przyjęcia i coraz to większe żądania wręcz niewykonalne. Calkiem naturalnym i zrozumiałym stało się dla nas lakt, iż gniew ludu w pierwszym rzędzie obrócił się przeciwko własnym zdradcom sprawy narodowej podobnie jak dzisiaj przeciwko naszym szefom i kierownikom. W tym czasie, kiedy walczyliśmy z naszymi wrogami, byliśmy bardzo niebezpiecznych wrogów denuncjatorskich asymilantów, podłych tchórzów i zdradców, nie wdrygających się przed żadnym łajdactwem i zdną, choćby najgorszą intrzycą.

Miecz Makkabeuszowy zwrócił się w pierwszym rzędzie przeciwko wrogowi wewnętrznemu, a jeśli ten akt sprawiedliwości doprowadził do krwawej wojny z potęgą grecką, to jedynie dlatego, iż Grecy zrobili z tego sprawę własnego prestige'u, identyfikując się z *tyrannem*.

Historyczne zwycięstwo Makkabeuszów musimy tedy przede wszystkim uważać, jako zwycięstwo odniesione w walce z asymilacją helleńską, której zadano bezapelacyjnie śmiertelny cios.

Nasz współczesny Makkabeusz, Teodor Herzl, uniósł kiedyś współczesną asymilację i to w chwili, kiedy truciźna przez nią siana, poczęła powoli wschodzić w organizm narodowy. Na naszych Makkabeuszach ciąży obowiązek kontynuowania rozpoczętego dzieła naszego Wodza, aż do zupełnego zwycięstwa. Zadanie dla nas tem łatwiejsze, iż w chwili obecnej żadna obca potęga nie solidaryzuje się z naszym wewnętrznym wrogiem, tak, iż możemy bez rozlewu krwi święcić zwycięstwo chanukowe 20-go wieku.

Przed dwoma tysiącami lat zwyciężył miecz Makkabeuszy helleńską asymilację. Asymilacja współczesna została zwalczoną i unieszkodliwioną przez biało-niebieski sztandar sjonistyczny.

Joachim Neiger.

OGŁOSZENIA:

Strona	.	.	.	.	zł. 200.—
1/2 strony	.	.	.	.	" 100.—
1/4 "	.	.	.	.	" 60.—
1/8 "	.	.	.	.	" 30.—
1/16 "	.	.	.	.	" 15.—
1/32 "	.	.	.	.	" 8.—

Przed tekstem 100 proc. drożej. Drobne za słowo 30 gr.

Koncesjonowana szkoła tańców
S. WEIDENA

rozpoczęła już w bieżącym miesiącu

w sali „HOTEL ROTTENBERG“

II. Kurs najmłodniejszych tańców:

TWIST — YALE-BLUES — SLOW-FOX

DETA = WALC ANGIELSKI

szumowia cediensis w soli: Hotel Rotterdam, Warszawa 22

zgłoszenia przyjmuje codziennie w sali „Hotel Hoffenberg”, Wałowa 32

Co będzie z Radą miejską?

Od jakiegoś czasu obiegają nasze miasto dzięki pogłoski. Najpierw tylko „wtajemniczeni” sobie je do ucha szepiali, potem te ciche szepty przemieniały się w coraz głośniejsze rozgwyarty a teraz już się głośno o tem na mieście mówi, że Rada miejska ma być w najbliższym czasie rozwiązana a rządy miejskie ma objąć Komisarz.

P. Burmistrz wprowadził oficjalnie na ostatnim posiedzeniu Rady zaprzeczyl tym wszystkim pogłoskom — ale mimo to one się tak uporczywie utrzymują, że warto się zastanowić nad tem, czy taka zmiana w obecnych warunkach jest pożądana.

Nie pierwszy raz dajemy wyraz naszemu zapa-
trywaniu, że obecna Rada w obecnym składzie jest
anachronizmem, przestarzałym zabytkiem minie-
nych lat. Już na tem miejscu niejednokrotnie wska-
zywaliśmy na to, że nasza Rada miejska stanowi
niejaką wyspę, która wyszła cało z kataklizmu dzie-
jowego. Były o nią potężne fale przewartości historycz-
nych, uderzały o nią silne prądy nowych myśli no-
wych prądów, a ona stała się jakby górami, które
przeobraziły runy wiekowe trony i stare potęż-
ne mocarstwa w nicłość się rozciągały, a tylko
nasza Rada się ostała i nawet zaś czasu jej pogod-
nego oblicza nie zniekształciła.

Trochę tylko podreperowano ten nieco zesta-

Nowaś!

Na specjalnych maszynach prasujemy i czyścimy ubrania męskie.

CENY ZMIŹONE DZIŚ I TYGODNIEM

Artur Popper Tarnów

Centrala: (11) Filia:

Centraal: Rij:

Krakowska 61   Wałowa 11

(nazwa i adres placówki)

Żydzi! Pamiętajcie podczas
święta Chanuka
o Żyd. Funduszu Narod.

strzelić organizm przez nieelastyczne kooptacje — ale była to operacja tylko częściowa, która gruntownego uzdrowienia nie stanowiła i stanowić nie mogła.

Szczególnie my Żydzi nie mamy powodu do brnięcia tej starej Rady, gdyż obecne społeczeństwo żydowskie, w obecnym swym układzie z obecną swą ideologią i orientacją nie ma należącego w niej zastępstwa. Okres ostatnich 20 lat — to okres wielkiej przemiany w ideologii społeczeństwa żydowskiego — w miejsce bezkierunkowości, bezładu i ciemności w ideologicznej zaprawała jasna orientacja narodowo-żydowska — a miejsce chaosu i bezmyślności, z których mógł korzystać pierwszy lepszy karłowatej polityczny, zapanowała świadoma swych celów, skoordynowana praca narodowa — masa żydowska przetrwała bezmyślnym narzędziem w rękach ambitych jednostek zdających na swoich celach a stała się żywym, myślącym organizmem, który ma swą zbiorową zorganizowaną wolę i swą wytyczną drogę.

A to nowe, nowymi myślami oddychające i nową ideologią żyjące społeczeństwo żydowskie nie ma należytą reprezentacji na Ratunuszu — wystarczy wskazać na to, że ideologia jasińska, która w naszym kręgu skupia przy ostatnich wyborach sejmowych przeszło 10-15 wyborców a przy ostatnich wyborach kahalnych mimo zwartego frontu i nieprzebijającej w środkach walki wszystkich obozów przeciwnych odniosła walne zwycięstwo zdobywając sama o własnych siłach najwięcej ilości mandatów — że ta ideologia na kilkumilionowym radnym żydowskim ma zaletę 2 reprezentantów!

Czas zatem przyjąć, ażeby w miejsce tej starej Rady będącej przeżytkiem zamierliwych już przedwojennych czasów przyszła nowa Rada będąca wierne odzwierciedleniem nowego układu sił i prądów nurtujących w obecnym społeczeństwie.

Alie niech przyjdzie nowa Rada z wyborów — z wyborów pięciopartyjnikowych — z wyborów prawdziwie demokratycznych — nie najszersze masy ludu o tem decydują, kto ma iść ster rządów miejskich w swe ręce.

A jeśli równie i dla wszystkich dostępne prawo

wyborcze dla braku odpowiedniej ustawy jest chwilowo niemożliwe — to niechby chwilowo nawet na podstawie przestarzałej i z duchem czasu niezgodnej kurjalnej ordynacji wyborczej objęta rady nowa reprezentacja gminy, która choćby w jakimś przybliżeniu będzie obrazem nowych stosunków!

Stanowczo atoli zastrzeżę się musimy przeciw wszelkim zakusom pogwałcenia autonomii gminnej, bez względu na to, z której strony one przychodzą. Autonomia gminy to klejnot, zbyt cenny, aby ktokolwiek bądź miał prawo się nań porwać i go trawić.

Urządzając obecnie Rada jest stara — to prawda — wymagom obecnego życia nie odpowiada — to prawda — wymaga regeneracji w całej swej strukturze — to również prawda — ale zawsze to organizm autonomiczny, wyrosły na moźnolnie zdobytym gruncie myśli samorządowej i jako taki zasługuje na uszanowanie. Tak ciężko zdobytymi pożytki nie wolno na szrank narzucać, na żywym organizmie myśli autonomicznej nie wolno robić karłowatych eksperymentów!

Tembardziej nie wolno tego sobie teraz w naszym mieście, które właśnie budzi się do nowego życia, które teraz zaczyna się rozwijać w ście amerykańskim tempie i na które spoglądają teraz oczy całej Polski jako na centrum powstającego społecznego przemysłu i punkt węzłowy nowych sił twórczych.

Jeśli zatem są w naszym mieście ludzie, którzy poważnie myślą o zamachu na autonomię miejską, to ostrzeż ich należy przed takim karłowatym przedsięwzięciem. Rozwijającemu się miastu, zaangażowanemu we wielkich inwestycjach, potrzeba atmosfery spokoju i normalnego życia.

Dajcie też zarząd naszego miasta — ale korektami swymi głęboko tkwi w ludzie i najpóźniej chcieliby się owianę.

Nie wolno więc korzeni wyrwać przez gwałtowne rozrzucanie masztu zarządu z góry.

Dajcie też Rade użyć wszelkiej siłowni naturalnej — przez rozparzenie nowych wyborów!

S.

Obecna sytuacja kredytowa kupiectwa.

II

Dalszą ważną przyczyną ciśnień gotówkowej i drogiego kredytu są wygórowane podatki obciążające obecną sytuację kupiectwa, czyli właściwie handel. Generalny referent naszego budżetu poseł Adam Krzyżanowski, przyniósł towarowiczę wyborczym budżetowi podciąga za sobą przeciętnie podatki naszej ludności a w szczególności odnosi się to do podatku obrotowego, opartego na wadliwym i niesłusznym systemie. Podatek ten doprowadza poprostu do rozpaczy ludność miejską, a rząd, mimo ogólnego niezadowolnienia, które z trybuny sejmowej, z pracy z wieńców i zjadłówek kupiectwa donosiłem, nigdy się echem, nie może się do radykalnej reformy tego podatku zdecydować.

Również i nasz doradca finansowy p. Devey w swoim ostatnim niedawnym temu drukiem ogłoszonym raporcie, uznaje konieczność jak najrychlejszego obniżenia tego podatku jeżeli się chce zażegnać głążący nieunikniony kryzys gospodarczy.

To samo się odnosi do podatku dochodowego również niesprawiedliwie rozłożonego. Gospodarstwa rolne do 15 hektarów zwolnione są od podatku dochodowego, jest u nas 3 miliony jednostek gospodarczych do 15 hektarów, które reprezentują 15-milionową ludność. Niesłuszny jest więc rzekłoby aby 15 milionów ludzi nie płaciło podatku dochodowego!

Również nasze ciężary i świadczenia od urządzeń społecznych są dla nas dotkliwymiś a jako charakterystyczny szczegół rzucający spór światła na przewyższający ciśnień gotówkowej niechaj posłuży fakt, że w funduszu pensyjnym leżą beczynnie obłazmy wprost sumy a tylko w samej kasie ubezpieczeń od wypadków leży przeszło 100 milionów kapitału rezerwowego!

A jaka jest zdolność płatnicza naszych podatników wynika chyba najdosadniej z faktu, że za same odroczone i w końcu egzekucyjne ścisłe wyłączenie z handlu 20 milionów złotych, a więc dwa trzecie ile by wynosić cały przez ludność rolniczą płacony podatek dochodowy.

Horendalne ciężary podatkowe, którymi obciążono nasz kupiectwo paraliżują koncepty dla tego gospodarczego procesu i tworzenia się nowych kapitałów, powodując wzrastającą wciąż cięższość gotówkowej i ubijanie się o kredyt a tout prix.

Fatalne skutki sytuacji gospodarczej w której

kupiectwo się znajduje, wyrażają się już obecnie w wypłacalności coraz bardziej się pogorszającej. Wzrasta nieudolność ilości protestów i zaskarżonych pretensyj z jednej strony a zmniejszenie się wkładów oszczędności z drugiej.

O ile się nie zmienią stosunki to pauperyzacja i zagłada naszego handlu są nieuniknione. A stosunki mogą się zmienić tylko, jeżeli staniemy w własnej samobronie jeżeli zdolamy przekonać rząd i całe społeczeństwo w którym żyjemy, że kryzys który nam się dzieje, szkodzi nie tylko nam ale i całemu życiu gospodarczemu naszego państwa. Musimy przeczłystwić od dawnych czasów jeszcze dającą się animozję społeczeństwa polskiego wobec handlu.

Musimy szczerze przełomować się na równi z innymi kategoriami gospodarki nie czynnikiem twórczym i produktywnym i podkopując świadomie lub nieświadomie, z jakikolwiek bądź powodów ten, że względu na jego świadomość budżetową, bodaj najważniejszy tryb naszego życia państwowego, popelnia się poprostu harakiri gospodarce wobec nas młodej państwowości. Przystępując do czynnej samopomocy, musimy koniecznie stworzyć własną silną organizację, która aby cały spis naszych zagadnień gospodarczych i wyrażających się w konkretnych od tej która obecnie mamy, nie mogąc polegać na obcą pomoc finansową musimy sami sobie stworzyć pomoc kredytową, umożliwiającą nam nasze bytowanie gospodarcze.

Głęboko jest żal mi, że podczas gdy przed wojną światową Małopolska miała świetnie rozwiniętą się spółdzielnię kredytowych która duże usługi oddawała kupiectwu tutejszemu, ciężce Polski zawa przedtem Kupiectwa tylko bardzo skromne w tym kierunku posiadała. Obecnie sprawa ta przedstawia się tak że nas Kongresowa-bardzo pokazuje ubłągać nasz ruch spółdzielczo-kredytowy jeszcze.

Org. Kobiet Narodowo-żydowskich w Tarnopolu składa im. Minie Grunstein serdeczne gratulacje z okazji Jej zaślubin

Koleadze Natanowi Hellerowi

wyrażają z powodu śmierci Jego

MATKI

najgłębsze współczucie

Członkowie Akad. Związku Sion.

"ACHDUT" w Tarnowie.

cze dwoje pozostawało do zżyczenia.

Zdaje się że joint, który zasiał te spółdzielnie swymi funduszami opiekował się, że względu na bardziej opłakane stosunki gospodarce kupiectwa żydowskiego Kongresowi, tą polacją naszego kraju a apatją i niedojnością poglądów kupiectwa małopolskiego spowodowały i z tej strony że zaniedbano w niedającej się usprawiedliwić mierze ten ważny środek samopomocy gospodarczej.

(D. n.)

J. H.

Znamienne!

Kino Marzenie wystawia film „Młot i izy Chopina”, mimo, że jest on dziełem zagranicznej produkcji, ale ze względu na swą treść, która sercu każdego Polaka, bez względu na przynależność, aby młodzieży wyjątkowo pozwolono oglądać go. I tak się też stało, bo we wszystkich Zakładach szkolnych zalecono wprost młodzieży zważenie odnośnego sensu filmowego.

Kino „Apollo” wystawia „Pana Tadeusza”, dzieło rodzinnej produkcji kinematograficznej, stojące na prawdę na bardzo wysokim poziomie artystycznym. Właścicielem kina „Apollo” jest Żyd. Dyrekcja II gimnazjum nie może się jedynie zaangażować ze skądą dla swojego autorytetu i utrzymać w mocy również i w stosunku do tego filmu obowiązujący zakaz uczęszczania do kina, ale już nie działa zachęcająco na młodzież w kierunku oglądnięcia i tego obrazu. Ale za to są panowie profesorowie, którzy niewiadomo, czy za wiedzą czy bez wiedzy Dyrekcji umieją się znaleźć w krople i powiadają do studentów, że szkoda na ten film pójść, bo stylizy, że jest kiepski.

I tak się krzewi kłit dla krajowej wytwórczości filmowej, choćby ona nawet obejmowała najdroższe klejnoty krajowego kunsztu kinematograficznego a wszystko tylko dlatego, że przypadkiem ten, który wziął sobie za obowiązek zapoznania publiczności z prawdziwą perłą polskiego geniusza twórczego jest Żydem.

Co na to Komitet samowystarczalności powie?

Nowo otwarty

ZAKŁAD LEKARSKO-DENTYSTYCZNY

przy ul. Piłz. Brama 5

wykonuje wszelkie roboty w zakresie

dentystyki wchodzące.

Godziny przyjęć: od 9-1 i 3-6 wieczór.

Poraz pierwszy w Tarnowie!

Salwy Śmiechu! Niebawmy humor!

Staraniem stow. „Perec” w Tarnowie odegrana zostanie W S O B O T E dnia 8 i W N I E D Z I E L N E dnia 9 bm. o g o d z. 8-mej wieczory w sali BRACI BRAGUN arcycy wesoła groteska w 3 aktach światowej sławy komedjopisarza M. Gogola p t.

Swaty

rzecz o niesłychanym wesolem napieciu.

MUZYKA SALONOWA

ORG. KOBIET NARODOWO-ŻYDOWSKICH w Tarnowie urządziła w niedzielę dnia 16 grudnia br. w sali kawiarni „Secesja” Loterię Fantową połączoną z tańcami.

polsko-żydowski na rok 1929

zawierający: święta żydowskie, rzymskie i grecko-katolickie

po 75 groszy.

jest do nabycia w drukarni Izaka Engebarga w Tarnowie ul. Lwowska 14.

Dziś i w dni następne w kinoteatrze „APOLLO“

w głównych rolach

Monumentalny dramat w 12 wielkich aktach.

Rudolf Klein-Rogge
i Willy Fritsch

Koncert orkiestry 16 p. p.

Początek przedstawień
w sobotę i niedzielę
o 3²⁰, 5²⁰, 7²⁰ i 9²⁰

APOLLO

Od administracji

Podrożenie kosztów wydawnictwa, konieczność wydawania pisma naszego w języku polskim i żydowskim zmusza nas do podwyższenia ceny egzemplarza na 25 gr. nas prenumery miesięcznej na 1 zł 10 gr.

Grzechy się mszczą.

Grzechy i winy muszą się z czasem mścić. Dyrekcja II Gimnazjum wydała jak wiadomo z okazji jubileuszu swego 25-letniego sprawowania nazpakożone sietkiem nieprzeżytych i kłamliwych inwektyw pod adresem b. żydowskich wychowanków tego zakładu. Kwestionując wyczyny między innymi zarzutów, jakimi w tym sprawozdaniu obarczono B. uczniów Żyd. II gimn. w Tarnowie był generalizowany w odniesieniu do ogółu uczniów Żydów zarzut braku lojalności względem państwowości polskiej.

Najlepszym świadectwem kwalifikacyjnym dla tego niefortunnego wystąpienia dyrekcji jest zarządzenie Kuratorium Krakowskiego Kuratorium doszczętną satysfakcją a dla dyrekcji odpowiednią repromendą i napomnieniem, aby na przyszłość w swoich poczynaniach nie puszcała się ze skądą dla powagi polskiej placówki oświatowej na śliskie tory „krzywdy” niewiasty rasowej.

Co jednak najciekawsze, że właśnie tensm pedagog, który z takim świętym podnieceniem odsądzał Żydów od całego patriotyzmu znalazł się teraz w bardzo przykrym położeniu, albowiem z okazji jubileuszu K. zarządnika Walorka wysłał im orderem polskim niż inny tylko ten sam. autor bardzo obelżywie wyraził się o tem odznaczonym, także na ile tem toczy się teraz ostre śledztwo dyscyplinarne.

Kronika.

Grypa w Tarnowie przysiera formy epidemii.

W mieście naszym rozpanoszyła się w ostatnich dniach nagminnie szczególnie w szeregach młodzieży szkolnej tzw. grypa, w przeważnej części wypadków połączona z bardzo ostrym przebiegiem objawów chorobowych.

Dziwną musi się wydawać objętość kompetentnych władz sanitarnych, które dotychczas niczego nie przedsięwzięły w kierunku przeciwdziałania się zanieczyszczenia tej szczególnej, dla zdrowia młodzieży groźnej epidemii. Można by było odpowiednim zarządzeniem zamknięcia szkół na jakiś czas albo niebezpieczne formy epidemiczne tej choroby przynajmniej złagodzić.

Nowa placówka przemysłowa

W tych dniach firma Wurzel i Darr puszcza w ruch nowo-wybudowaną fabrykę kaloszy śniegowców i pokrewnych wyrobów gumowych w Krośnie. Fabryka jest urządzonej wedle ostatnich postulatów techniki a jej produkty w niczem nie będą ustępować fabrykatom zagranicznym albowiem to w czasie budowy nieznacznie tańsze. Właścicielem tej nowej placówki przemysłu krajowego znanym obywatelom i przemysłowcom w naszym mieście życzym powodzenia i rozwoju ich świądo do życia powołanego przedsiębiorstwa krosńskiego.

„Z KAPALI“

We wtorek dnia 11 bm. odbędzie się posiedzenie Komitetu „Kapali (Kupath Poalei Ezer Izrael) w kancelarii „Safa Berura. Komitet koniecznie.

KOMITET LOKALNY ogólnej organizacji sionistycznej odbył onegdaj posiedzenie, na którym uchwalono zwołać na dzień 23 bm. o godz. 6 wiecz. w sal „Safa Berura zebanie partyjne z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Ogólna sytuacja w sionizmie ref. tow Neiger
- 2) Nasza praca palestyńska ref. Dr. Spann
- 3) Nasza praca polityczna ref. Dr. Schenkel
- 4) Nasza praca wśród mł. dzieły
- 5) Dyskusja; 6) wybór nowego komitetu lokalnego

DAR NASZEGO TOWARZYSTWA - CHIEŁA KURZA DLA ŻYD. BIBLIOTEKI NARODOWEJ W JEROZOLIMIE. Tow. Chieł Kurza przelał Żyd. Bibliotekę Narodową w Jerozolimie osn. 1860 r. iebrajskich dzieł, między innymi wydanie augsburskie „Awkath Rochel“ (15-6 r.).

Ze Stow. „Samson“.

10-TA JUBILEUSZOWA REDUTA Ż. T. G. S. SAMSON odbędzie się w o b. 12 5 stycznia 1929 w salach Kasy Miejskiej. Zaproszenia imienne wydaje Komitet.

KURSA GIMNASTYKI METODYCZNEJ w sali gimnastycznej przy szkole fund. Dr. Hirscha poszła znakomicie. Liczba ćwiczących przeszła 107 zgłoszenia najwięcej podzielenie. Dodatkowe wpisy przyjmuje księgarnia Feniha.

FREBLÓWA wraz z kursem gimnastyki szwedzkiej jymnicznej gier i zabaw zostanie kierować otwartą w sali gimnastycznej Ż. T. G. S. Samson.

NA I. ZJAZD ŻYD. TOW. SPORTOWYCH w POLSCE, mający się odbyć w Krakowie dnia 9. bm. dysponowani zostali z ramienia „Samsonu“ p. prezes inż. Szancer, Henryk Fluhr, Zygmunt Feniha i Józef Fast. Dla uczestników udieloną będzie 66 % półwrotna zniżka kolejowa.

Z „HITACHUDU“.

W piątek dnia 7 bm. odbędzie się o godz. 8 wieczór w lokalu przy ul. Goldhamera pogadanka członków na temat „Ichud“.

W niedzielę dnia 9 bm. odbędzie się posiedzenie Komitetu lokalnego „Hitachudu“, z udziałem Tow. W. Berkelhamera i Dra L. Menaschego z Krakowa

W niedzielę dnia 9 bm. odbędzie się odczyt Tow. Dra W. BERKELHAMERA n. t. Sionizmu przed nową bliźniową w sal „Safa Berura“. Początek o godzinie 10-30 wieczór

Z KAHALU. W sobotę, dnia 1 grudnia br. odbyły się wybory do Zarządu Żydowskiej Gminy wyznaniowej, wynik wyborów przedstawia się następująco: Z listy Nr. 1 (blok Klaus-Dr. Mütz 8 głosów) Dr. Z. Silbiger, Aron Rosenzweig, Artur Margulies i Chaim Aberdam.
Z listy Nr. 2 (bund 3 głosy) D. Baist.
Z listy Nr. 3 (sionisci 9 głosów) Dr. S. Spann, Wolf Götzer, Dr. H. Ehrenfreund, Józef Heuman i Elisk Kaufman.

Do stowarzyszeń.

DO WSZYSTKICH STOWARZYSZEŃ I ZWIĄZKÓW W TARNOWIE. Zwracamy się tą drogą do wszystkich stowarzyszeń i związków z prośbą o nadysłanie komunikatów i sprawozdań, które chcemy w rubryce „ze stowarzyszeń“ umieszczać bieżąco.

REDAKCJA.

Z kroniki żatobnej.

blp Eliza Hellerowa.

Dnia 3 grudnia br. zmarła przedświeceniście blp Eliza Hellerowa osierociła dwuletnią małą dziewczynkę, blp była dotępną członkinią i przesyłową tutejszego stowarzyszenia Kobiet sion. „Miriam“ a później Organizacji kobiet narod. - żyd. Oddawała się pracy społecznej z pełnym poświęceniem i gorliwością starając się wszelkimi słusznymi i godnymi spełnić sumienne obowiązki kobiety - Żydówki pracującej dla odrodzenia swego narodu.

CZĘŚĆ JEJ PAMIĘCI!

Staraniem Akademickiego Związku Sjonistycznego „Achud“ odbędzie się w sobotę dnia 8 grudnia br. punktualnie o godz. 530 wiecz. w sal SAFA BERURA

Wieczór Poetycki

ROMANA BRANDSTAETTERA

Bilety w cenie 1 zł, 75 gr i 50 gr. do nabycia w dniu wieczoru od godz. 4-tej przy kasie.

Walne zgromadzenie Tow. „Muza“

W niedzielę dnia 2. grudnia br. odbyło się Doroczne Walne Zgromadzenie Tow. Dram.-Muz. „Muza“ w Tarnowie w sal. Safa Berura. Przy d. dumny oddział członków pod przewodnictwem Prezesa p. Seidena. Przed przystąpieniem do porządku dziennego wygłosił p. Adolf Margulies referat na temat „Istota i cele towarzystw dramatycznych“ w którym wykazał ważność istnienia takiego towarzystwa i na welo jaką ono powinno odegrać w ulicy żydowskiej. Zadaniem tych towarzystw jest w pierwszym rzędzie zaznajomić swych członków najlepszymi wzorami literatury żydowskiej a tem samem zapoznać szersze masy społeczeństwa żydowskiego a w szczególności inteligencję z wartością pięknym tej utworów. Dotychczasowa praca „Muzy“ i jej reputację sceniczną wykazał to zainteresowanie tutejszego społeczeństwa żydowskiego, czego dowodem jest stale powiększanie szlak przy wypisach z „Muzy“ a w szczególności inteligencji z wartością pięknym tej utworów. Dotychczasowa praca „Muzy“ i jej reputację sceniczną wykazał to zainteresowanie tutejszego społeczeństwa żydowskiego, czego dowodem jest stale powiększanie szlak przy wypisach z „Muzy“ a w szczególności inteligencji z wartością pięknym tej utworów. Dotychczasowa praca „Muzy“ i jej reputację sceniczną wykazał to zainteresowanie tutejszego społeczeństwa żydowskiego, czego dowodem jest stale powiększanie szlak przy wypisach z „Muzy“ a w szczególności inteligencji z wartością pięknym tej utworów.

Sprawozdanie złożone przez prezesa p. Seidena z całorocznej działalności Tow. „Muzy“ zostało dalszym rozpraw. Tow. i duży rozrost jego agent, w swem sprawozdaniu przetrz wspomina powstanie Towarzystwa i jego ciagły rozwój, który dzięki ochotczy pracy wielkiej części członków doprowadził do uznania go w ogół społeczeństwa i do wielkiej satysfakcji, czego dowodem jest ostatnia akademia z racji 10-lecia niepodległości Państwa.

Sprawozdanie kasowe złożone przez skarbnika p. Izraelowicza wykazało roczny obrót z imprez 30 tysięcy dochodu, który zużyto w części na cele humanitarno-filantropijne a resztę na pokrycie inwestycji sali, sceny i inventarza.

Jedyny dług ciążący na tow. jest pokrycie czynszu „Safa-Berury“ który uchałał Walnego Zgromadzenia ma być w najbliższym czasie pokryty. Po ożywionej dyskusji w której zabrali głosy p. Dr. Rein, Dr. Speiser, Dr. Chomet, Margulies, Goldberg Juliusz, Sedzia Dr. Merz którzy w swych przemówieniach wskazywali na pewne braki ciążące jeszcze w działalności Tow. i udielili wskazówek na przyszłość, udzielono ustępującemu wydziałowi absolutorium. Po udzieleniu absolutorium wręczył p. Dr. Speiser p. prezesa Seidenowi dyplom i gozłotnicę honorowego Tow. skrytkę p. Marguliesu perzynę w prez. inż. Merzowicz. Zebrani członkowie licznymi oklaskami jeszcze raz podziękali miłoścy swa do prezesa i chętną dalszą współpracę z nim dla dobra Towarzystwa.

Następnie przez aklamację wybrano prezydium i wydział w następującym składzie: Prezes p. Seiden, wiceprezes p. Dr. Speiser, Wiceprez, sekret. p. Margulies, skrytkę p. Margulies Juliusz, członkowie Wydziału pp. Margulies Adolf, inż. Schwanefeld, Dr. Czech, Dr. Liebeskind, Dr. Fink, Marguliesowa Maryla, Kornówna, Prof. Feld, Gartner, Kamienski, Skład komisyj rewizyjnej Dr. Merz Emil, Dr. Funarski i Izraelowicz. Z wniosków uchwalonych jednomyślnie zasługuje na uznanie wniosek Dr. Reina o podjęcie akcji przez Mużę dla stworzenia komitetu obywatelskiego, któryby się jak najrychlej zajął budową Żydowskiego Domu Ludowego. Wniosek Dr. Chomety uzasadniając, że w Tarnowie brakuje teatrów muzycznych z szczególnym uwzględnieniem twórczości żydowskiej, wniosek Dra Liebeskinda: założenie o choru mieszanego, wniosek Adolfa Marguliesu o założenie sekcji hebrajskiej i urządzenie widowisk dla dzieci z udziałem rodziców. Zamykając W. Zgromadzenie dziękował prezes p. Seiden za powierzone mu dalsze zaufanie w prowadzeniu Towarzystwa

Handel papieru i. Engenberga

Tarnów, Lwowska 14 Tel. 221.

polecia dla przemysłu drzewnego, trąmy, klupy, numeratory, nożyki, kredy, niebieskie i czerwone, listy żatadowe, książki do odbioru, kredy, listy pacy, ksygnacje, kwitariusze, raporia, książki robotnicze i t. p. po cenach konkurencyjnych

Tartaki Parowe i Fabryka Obróbki Drzewa

Löw, Holländer i S-ka wykonują i dostarczają posadzki parkietowe i dębowe I. jakości.

DESZCZUKI POSADZKOWE

Telefon 293.

Na nadchodzące święta poleca firma

LEON TURNHEIM, Tarnów Lwowska 15

szkło, porcelanę fajance, lampy elektr. i naftowe, ramy do obrazów, lustra każdej wielkości. Ceny bezkonk.

Mechel Shilitz Tarnów Staro-Debrzowska 3
kupuje stare meble i stare ubrania.

HELENA GRÜN
Tarnów, Sobieskiego 2.: poleca
wszelkiego rodzaju suknie, bluzki i swetry.

Chaim Alban Tarnów, Targowa 4.
Pierwszorzędny męski zakład krawiecki wykonuje wszelkie roboty z własnego i dostarczonego materiału.

Najlepiej i najstaranniej czyści i farbują
garderobę męską, damską i dziecięcą

firma D. Eisenberger
dawniej Z. FLUSS
w Krakowie, filja w TARNOWIE
przy ul. WAŁOWEJ 5 (naprzeciw Kryształu)

Znana w całym państwie chemiczna pralnia,
farbiarnia i plisownia „T E C Z A” — centrala
w Krakowie, filja w TARNOWIE. Wałowa 19
wykonują wszystkie w jej zakresie wchodzące
roboty ze znaną starannością. Przyjmują się
również bieliznę do prania

Szymon Leiner Tarnów, Goldhamera 3
PRACOWNIA ART. ŚLUSARSKA
Wykonuje wszelkie roboty ślusarsko - budowlane i
konstrukcje żelazne jakoteż wszelkie reperacje.

PRACOWNIA KONFEKCYJ Damskiej
ELIASZA REINA w TARNOWIE
RYNEK 23.
Wykonuje wszelkie roboty w zakresie krawiectwa
damskiego wchodzące
PO CENACH PRZYSTĘPNYCH.

Skład papieru, tektury i fabryka torb papierowych
Wolf Götzler, Tarnów
Wałowa 49. — — Telefon Nr. 366.

Israel Osterweil, Tarnów Lwowska 7
TELEFON 425.
wykonuje ubiory męskie z zagranicznych jakoteż
krajowych materiałów według najnowszych zurań.
CENY PRZYSTĘPNE. Warunki DOGODNE.

Ludwik Kwaśny, Tarnów Różanna 5
przyjmuje wszelkiego rodzaju meble do
odświeżenia.

FABRYCZNY SKŁAD SUKNA
N. H. BALSAM, TARNÓW, Lwowska 7.
Telefon Nr. 81.
Z okazji nadchodzących świąt sprzedaje modne towary
sukienne po cenach konkurencyjnych.

Na gwiazdke sprzedaje po cenach znacznie niższych
I. Fleischer Tarnów, Wałowa 11.
Jüdisches Volksblatt BIELSKO, ŚLĄSK.
Einziges in deutscher Sprache erscheinendes jüdisches
Organ in Polen. Bezugspreis Zł. 4.50 vierteljährlich.

Izak Achler, Tarnów Rynek 4 (Pasarz Terfilia)
Pierwszorzędny męski zakład krawiecki wykonuje
wszelkie roboty z dostarczonego i własnego materiału

Koncesjonowany Zakład Instalacyjny
JÓZEF FRISCH w TARNOWIE
UL. WAŁOWA 13 (naprzeciw Kasy Oszczędności).
Instalacje oświetlenia gazowego, wodociągów, łożenek,
kioszków, umywali, studziń, pomp, kanalizacji i inne
urządzenia sanitarne, tak w miejscach jakoteż na prowincji

כשר GARKUCHNIA i PIWIARNIA כשר
Wolf Taubenfeld, Tarnów
PIERWSZA ELEKTRYCZNA FABRYKA WĘDLIN
KOZERNYCH. WYRÓB WIEDENSKI I KRAKOWSKI
Fabryka: LWOWSKA 7. Mieszkanie: W. SCHODY 11

Dawid Götzler
Tarnów, Lwowska 17.
Skład śledzi i wyrób moskali.

Majer Sessler Tarnów, Wałowa 13.
poleca skórki futrzane w różnych gatunkach.
Kupuje surowe tchórze, lisy i kuny.

Leon Rachmil, Tarnów
TARGOWA 4.
Skład kapeluszy męskich i dziecięcych „Special-
no”, „Borsalin”, „Hüchel-superior”, „Goepfert”
— „Lion” i inne. Stale najnowsze modele. —

H. EDER, Tarnów, ul. Wałowa 28
Towary galanteryjne i kosmetyczne.
Ceny konkurencyjne.

R. SCHIFF
Magazyn okryć damskich
w TARNOWIE, KATEDRALNA 5.

M. Margulies Tarnów, Wałowa 1.
Magazyn i pracownia towarów jubilerskich
złoty, srebrnych i miedzianych z chińskiego
srebra — Wielki wybór zegarków szmalcowa-
nych „Omega”, „Schoffhausen”, „Doxa” itp

Główny skład papieru i przyborów szkol.
W. SPIRA, Tarnów
Wałowa 24. Telefon 222.

A. Brand i H. Weiman
TARNÓW, Krakowska 2
„Magazyn nowości” towarów galanteryjnych
i modnych.

S. Eichhorn, Tarnów Lipowa 19
FABRYKA GALANTERYJ ZELAZNEJ
wykonuje wszelkie roboty ślusarsko - budowlane.
Zakład krawiecki M. SEIDENA
Tarnów, Wałowa 9
poleca wszelkie roboty z materiałów angielskich i krajowych
według najnowszych modeli po cenach umiarkowanych.
WARUNKI DOGODNE. WARUNKI DOGODNE

Markus Wachsmann
TARNÓW, ul. Wałowa 29.
HANDEL ŚLEDZI
i wyrób konserw rybnych
POLECA
wszelkiego rodzaju śledzie i konserwy rybne własnego wyr. i z ga-
poleca płaszcze naj-
nowszej fasonu
własnego wyr. po
cenach
konkurencyjnych

Firma BUSZTYN
w Tarnowie
KRAKOWSKA 22 przy Haczowskiego 1
„WAWEL”
„B. Scheinok, Tarnów”
UL. KRAKOWSKA 13.
Specjalny skład koszul, krawa-
tek i towarów galanteryjnych

Szyby, lustra, kit pokostowy. Dachówki szklane
najtaniej, najlepiej, najszybciej dostarcza
FABRYCZNY SKŁAD SZKŁA OKIENNEGO
ELIASZ UNGER w TARNOWIE
PLAC POD DĘBEM — — TELEFON 121.

M. Blumenkranz Tarnów, Wałowa 21
SKŁAD TOWARÓW ELEKTRO- i RADJO
TECHNICZNYCH oraz ARTYKUŁÓW GALANT

JAKOB A. GRUSCHOW
Tarnów
HURTOWNY
SKŁAD TOWARÓW GALANTERYJNYCH

Israel Schenkel, Tarnów
Wałowa 37.
Towary galanteryjne i modne
Pończochy w wszystkich gatunkach. Trykot
i artykuły toaletowe. Bibuły i tubki cygareto-
w wszelkich wyr. ob.

FABRYKA CUKIERKÓW
HERMAN IZRAELOWICZ
TARNÓW, ul. WAŁOWA 28.

Tow. Eskontowe w Tarnowie
ul. Goldhamera 2
przyjmuje i przeprowadza wszelkie inkasa weks-
lowe i towarowe oraz wszelkie w zakresie
bankowości wchodzące transakcje.

DAWID BETRÜBNIS
HANDEL DELIKATESÓW
TARNÓW ul. WAŁOWA 23.

Hotel „City”
Restauracja Weissa w Tarnowie
ul. Wałowa 19.
Centralne ogrzewanie, wodociąg w każdym
pokoju. Sala na bankiety.
Telefon 139. Telefon 13

Futra damskie, męskie
i skórki wszelkiego rodzaju.
Kupuje wszelkie surowe skórki, lisy, kun-
tchórze i t. d.

Zygmunt Kerner dawniej H. S. Kerne

Henryk Holländer
TARNÓW, Krakowska 13
poleca swój wybór w złocie i srebrze i wy-
konuje wszelkie roboty w zakresie jubilersk-
zołotniczym wchodzące.